

Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları Koleksiyonculuğu ve Denetimi Hakkında Yönetmelik

(Resmi Gazete Tarihi: 15.03.1984 Resmi Gazete Sayısı: 18342)

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarına sahip olanlar ile koleksiyoncuların uymaları zorunlu esasları ve bunların gözetim ve denetim ilkelerini belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik, korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarına sahip olanlar ile koleksiyoncuların uyması gerekli işlemlerin esaslarını ve bunların hak ve sorumluluklarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 24, 26, 30 ve 33 üncü maddeleri ile geçici 2 inci maddesi gereğince hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Madde 4- Bu yönetmelikte geçen:

“Bakanlık”, Kültür ve Turizm Bakanlığını,

“Müze” Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı müzeleri,

“Koleksiyon”; belirli bir sistem içinde sınıflandırılarak belirli şartlarda, belirli bir yerde saklanan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarından oluşan grubu,

“Koleksiyoncu”; koruma, değerlendirme, yarar sağlama ve merakı tatmin amacıyla korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının koleksiyonunu yapan veya yapacak olan kişi veya kuruluşları, ifade eder.

Başvuru

Madde 5- Taşınır Kültür ve tabiat varlıkları koleksiyonculuğu yapmak isteyenler en yakın müze müdürlüğüne yazılı olarak başvururlar. Bu başvuruya aşağıdaki belgeler eklenir.

- a) Nüfus hüviyet cüzdanı örneği,
- b) İkametgah belgesi,
- c) Eski eser kaçakçılığı, kaçak kazı veya gizli define arayıcılığı gibi suçlardan hükümlü olmadığına dair Cumhuriyet Savcılığından alınacak belge,
- d) Üç adet vesikalık fotoğraf,
- e) Koleksiyonun bulundurulacağı yerin adresi,
- f) Varsa ellerinde bulunan eserlerin adını ve cinsini belirtir bir liste,
- g) Tüzel kişilerden ise, e ve f fıkralarında belirtilen belgeler ile yetkili kurullarından alınan karar veya onay.

Bu başvuru üzerine Müze Müdürlüğü ihtisas elemanlarına, koleksiyonun bulunduğu veya bulundurulacağı yerin eserlerin sağlıklı bir şekilde muhafazasına uygun olup olmadığı ve her türlü güvenlik tedbirlerinin alınıp alınmadığı hususlarını inceletir. İnceleme sonucu olumlu bulunduğu takdirde Müze Müdürlüğüne izin belgesi verilir. Verilen belgenin bir nüshası Bakanlığa gönderilir.

Yer Değiştirme

Madde 6- Koleksiyoncular eserlerini belgelerinde gösterilen yerin dışında bulunduramaz veya depo meydana getiremezler. Koleksiyonların yerini değiştirmek isteyenler, yeni yerlerini bağlı oldukları müze müdürlüğüne yazı ile bildirerek izin isterler. Müze müdürlüğünün izni olmadan yer değişikliği yapılamaz.

Sergileme

Madde 7- Koleksiyoncular koleksiyonlarını Müze müdürlüğünün izni ile yurt içinde belgelerinde belirtilen yer dışında sergileyebilirler. Sergileme süresi müze müdürlüğüne belirlenir. Serginin her türlü güvenliğinden koleksiyoncu sorumludur.

Yurt Dışından koleksiyon Getirme

Madde 8- Yurt dışından koleksiyon getirmek serbesttir. Kültür ve tabiat varlıklarından oluşan koleksiyon getirenler, varlıkların her birinin niteliklerini belirten fotoğraflı envanter listesini girişlerinde beyan etmek ve bu listenin bir nüshasını Bakanlığa vermek zorundadırlar. Bu şekilde giren varlıklar beyan listesine uygun olarak yurt dışına çıkarılabilir.

Türkiye'de 2863 sayılı Kanun hükümlerine göre korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları edinenler bunlar yurt dışına çıkaramazlar.

Yurt dışından getirilen koleksiyonlar yalnız devlet müzelerine veya amacına uygun bir müze varsa bu müzeye satılabilir veya devlet müzelerine bağışlanabilir. Başka türlü satışlar yasaktır.

Koleksiyonculuktan Vazgeçme

Madde 9- Bu yönetmelik hükümlerine göre, koleksiyonculuktan vazgeçmek isteyenler, kontrol yönünden bağlı oldukları müze müdürlüğüne yazı ile başvurarak müzeliğe değerdeki kültür varlıklarının bağış veya satış yoluyla devlet müzelerine mal edilmesini isteyebilirler. Satın alınması uygun görülenler, usulüne göre takdir edilecek bedel karşılığında müzelere alınırlar.

Müzelerce satın alınmayan taşınır kültür ve tabiat varlıkları başka koleksiyonculara satılabilir veya devredilebilir.

Envanter Kaydı

Madde 10- Koleksiyoncular, koleksiyonlarına dahil eserleri müze müdürlüğüne verilecek iki nüsha envanter defterine müze uzmanlarının gözetimi altında kaydederler. Eserlerin sahiplerince usulüne uygun şekilde çektiikleri fotoğraflarını da ihtiva eden bu envanter defterinin bir nüshası müzede saklanır. Koleksiyona sonradan ilave edilen eserler en geç bir ay içinde her iki nüshaya usulüne uygun olarak kaydedilir.

Veraset Yoluyla İntikal

Madde 11- Koleksiyonculuk yapan şahsın ölümü halinde koleksiyon varislerine intikal eder.

Varisler koleksiyonculuğa devam etmek istedikleri takdirde bu yönetmelik esaslarına göre yeniden izin almak zorundadırlar. Koleksiyon varisler arasında taksim edilebilir. Taksim sırasında eserlerin bütünlüğü bozulamaz, birbirini tamamlayan eserlerden oluşan takımlar bölünemez.

Koleksiyonculuğa devam etmek istemeyen varislerin ellerindeki varlıkların satış veya devirleri bu yönetmelik hükümlerine göre yapılır.

El Değiştirme

Madde 12- Koleksiyoncular, ilgili müzeye tescil ettirerek koleksiyonlarındaki her türlü eseri on beş gün önce en yakın müze müdürlüğüne haber vermek şartı ile kendi aralarında değiştirebilir veya satabilir. Satın almada öncelik Bakanlığa aittir.

Kamu kurumu ve kuruluşları (Belediyeler ve İl özel idareleri, dahil), vakıflar gerçek ve tüzel kişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan koleksiyonları, önce Devlet müzelerine haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Kültür Bakanlığı, koleksiyonları kuracağı komisyonun takdir edeceği bedel üzerinden satın alabilir. Bunlardan hazineye intikal etmiş olup da müze koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler, Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre, Kültür Bakanlığına devrolunur.

İkinci fıkrada sözü edilen, kamu kurumu ve kuruluşları, vakıflar, gerçek ve tüzel kişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan askeri tarihimize ait silah ve askeri malzeme koleksiyonlarını Genelkurmay Başkanlığına haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu kültür varlıklarından hazineye intikal etmiş olup askeri müzelerin koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre Milli Savunma Bakanlığına devrolunurlar.

Denetim ve Gözetim

Madde 13- Koleksiyonlar, Bakanlıkça görevlendirilecek elemanlar ile ilgili müze yönetici veya görevlendireceği uzmanlar tarafından, yılda bir defadan az olmamak üzere denetlenir. Bu denetlemelerde, eserlerin sağlığı ve güvenliği ile ilgili tedbirlerin alınıp alınmadığı, envanter defterine kaydedilmeyen eser bulunup bulunmadığı ve koleksiyonda noksanlık olup olmadığı gibi hususlar incelenir. Denetleme raporunun bir nüshası koleksiyoncuya verilir, bir nüshası ilgili müzede saklanır. Bir nüshası Bakanlığa gönderilir.

Sahiplerinde Bırakılan Kültür Varlıkları

Madde 14 - (Değişik: 18.05.1998 - 23346 S.R.G Yön) 2863 sayılı Kanunun 4. maddesine göre Bakanlığa bildirilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile Kanunun değişik 23 üncü maddesinde belirlenen korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları, Kanunun 25 inci maddesine istinaden Bakanlıkça bilimsel esaslara göre tasnif ve tescile tabi tutulurlar. Bunlardan Devlet müzelerinde bulunması gerekli görülenler 13,8.1984 tarihli ve 18488 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescil ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre müzelere alınırlar.

Müzelerce tasnif ve tescil dışı bırakılanlar ile tescile tabi olup da müzelere alınması gerekli görülmeyen taşınır kültür varlıkları, örneği Ek - 1 ve Ek - 2'de yer alan belgelerin düzenlenmesini müteakip sahiplerine iade edilirler. Bu iş ve işlemlerle ilgili masraflar sahibine aittir. Bu tür kültür varlıklarından tescile tabi olanlar Bakanlıkça kontrol edilir ve Müzelerin izni olmadan el değişikliği yapılamaz.

Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ve Atatürk'e ait korunması gerekli taşınır kültür varlıklarından Bakanlık, Milli Savunma Bakanlığı veya Atatürk Kültür Dil ve tarih Yüksek Kurumunca satın alınmayanlar Bakanlığın tescil ve kontrolüne tabidirler.

Kaldırılan Hükümler

Madde 15 - 10 Temmuz 1973 gün ve 14590 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Eski Eser Koleksiyonu Yapanlara ait Yönetmelik" ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Ek ve Geçici Maddeler

Ek Madde 1 - (Ek: 18.5.1998 - 23346 S.R.G. Yön) Koleksiyonculuk izin belgesi aşağıdaki hallerde iptal edilir:

a) (Değişik bend: 15/12/2004-25671 S.R.G. Yön/1.mad) Koleksiyonda belgesiz kültür ve tabiat varlığının bulunduğu tespit edilmesi.

b) Koleksiyonda yer alan kültür ve tabiat varlığının tahribi, kaybı ve çalınması ile ilgili belge ibraz edilmemesi ve en geç bir ay içinde ilgili müze müdürlüğüne bildirilmemesi,

- c) Bir yıl içerisinde koleksiyonculuk faaliyetlerine başlanmaması,
- d) İlgili müzenin haberi olmadan koleksiyonda yer alan herhangi bir kültür ve tabiat varlığının yer ve el değıştirmesi veya depolanması,
- e) Koleksiyoncunun kültür ve tabiat varlığı kaçakçılığı suçundan hüküm giymesi,
- f) Denetimler sonunda koleksiyonun sağlığı ve güvenliği konusunda önerilen önlemlerin verilen süre içinde yapılamaması,
- g) Koleksiyoncunun haber verildiği halde ikametgah adresinde bulunmaması, tekrar denetimin yapılacağı tarihin kendisine bildirilmesine rağmen, ikinci kez ikametgahında bulunmayıp kasıtlı olarak denetim ve gözetime engel olması, hallerinde koleksiyon izin belgesi Bakanlık makamınca iptal edilir ve bir ay içinde ilgili müze müdürlüğüne ve emniyet müdürlüğüne bildirilir. Koleksiyon izin belgesi iptal edilenler Bakanlıkça müzelere bildirilir.

Koleksiyon izin belgesinin iptali sonucu gerekli kanuni işlemler yapılır. Müze müdürlüğüne alınması uygun görülen kültür ve tabiat varlıkları usulüne göre takdir edilecek bedel üzerinden satın alınır.

Koleksiyon izin belgesi iptal edilenler, belgeli de olsa yeni bir kültür varlığı satın alamazlar. Müracaatları halinde bunlara yeniden koleksiyon izin belgesi verilmez.

Koleksiyoncu hakkında herhangi bir nedenle idari veya adli takibata başlanması halinde koleksiyonculuk faaliyetleri tahkikat sonuna kadar geçici olarak durdurulur. Tahkikat sonucuna göre işlem yapılır.

Geçici Madde 1 - Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce alınmış olan koleksiyoncu izin belgeleri geçerlidir.

Geçici Madde 2 - 2863 sayılı Kanununun Geçici 2. maddesinde anılan üç aylık süre bu yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren başlar.

Yürürlük

Madde 16 - Bu Yönetmelik yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17 - Bu Yönetmeliği Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.